

1. Vnější ekonomické prostředí

K nejdůležitějším parametrům vnějšího ekonomického prostředí patřily ekonomický růst v EU, cena ropy a kurzový vývoj, které ovlivňovaly vývoj české ekonomiky v celém období let 1995 až 2006.

- **Světová ekonomika mírně zrychlila**

Podle předběžných odhadů světová ekonomika v roce 2006 mírně zrychlila, přičemž některé vývojové trendy byly zachovány, jiné pozměněny. I nadále pokračoval proces, kdy méně vyspělé země s využitím výhod globalizace snížily odstup od ekonomického výkonu zemí vyspělých. Dokumentují to dvojciferná tempa růstu zemí jako je Čína či Indie i rychlá dynamika růstu v rozmezí 5 až 7 % u zemí se střední úrovní ekonomického výkonu, mezi něž patří i ČR. Probíhaly však i změny v diferenciaci ekonomického růstu v hlavních regionech světa, když růst hrubého domácího produktu v USA zpomaloval a v Evropské unii zrychloval.

Příčin tohoto vývoje bylo více. Zpomalování růstu americké ekonomiky souviselo především s růstem ceny zápůjčního kapitálu, jehož důsledkem byl růst spotřebitelských cen i cen bydlení. Důležitou negativní roli měly i problémy ve vnějších ekonomických vztazích způsobené vysokým stupněm závislosti USA na cenách energetických zdrojů, doprovázené oslabováním amerického dolaru.

- **V roce 2006 růst HDP v EU 15 zrychlil**

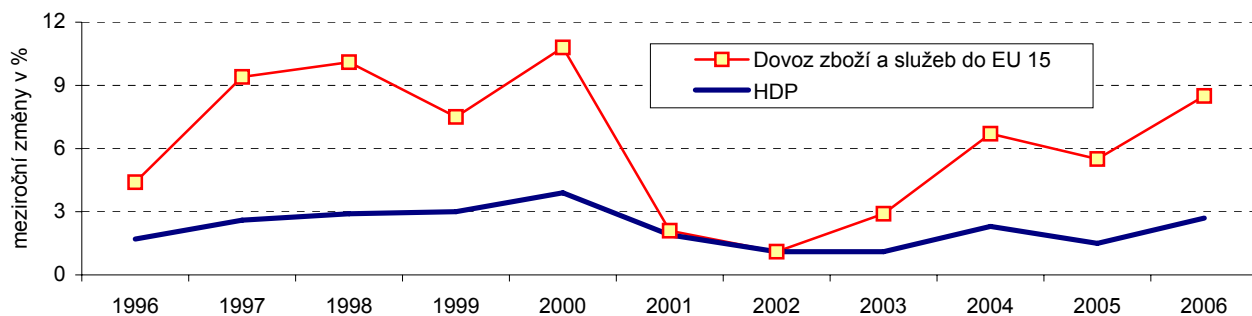
Ekonomický růst v EU 15 dlouhodobě zpomaloval. Zatímco v letech 1996 až 2000 rostl HDP průměrně o 2,8 % ročně, v letech 2001 až 2006 to bylo již jen 1,8 % ročně. Po několika pouhých náznacích oživení ekonomického růstu v roce 2004 k němu v roce 2006 konečně došlo. Růst HDP o 2,7 % v roce 2006 byl nejvyšší od roku 2000. K hlavním hybným silám růstu patřil vývoz a investice. U investičních aktivit ztrácejí domácí investice tu vůdčí roli, kterou měly dříve. K určitému nastartování růstu došlo i u spotřeby domácností. Eurostat uvádí očekávaný ekonomický růst o více než 2 % ročně i v letech 2007 a 2008.

Tab. č. 1 Vývoj HDP a jeho složek v EU 15 a v Německu

	1996	2006	1996-2000	2001-2006	1996-2006
meziroční změny v %					
EU 15					
HDP	1,7	2,7	2,8	1,8	2,2
Celková domácí poptávka	1,4	2,5	2,9	1,8	2,3
Spotřeba domácností					
Tvorba hrubého fixního kapitálu	2,1	4,9	4,6	1,9	3,1
Čistý export	18,7	28,3	-6,7	2,1	-2,0
Německo					
HDP	1,0	2,7	2,0	1,0	1,4
Celková domácí poptávka	0,4	1,6	1,8	0,0	0,8
Spotřeba domácností	1,6	0,7	1,8	0,3	1,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	-0,5	5,6	2,4	-0,8	0,6
Čistý export	131,8	19,8	38,7	25,5	31,3

Pramen: Eurostat

Graf č. 1 EU 15 – vývoj HDP a dovozu

Pramen: Eurostat

- **Zrychlení německé ekonomiky táhly investice a export**

Vzhledem ke vzájemným intenzivním obchodním vztahům patří mezi důležité vnější podmínky vývoje české ekonomiky vývoj hospodářského cyklu v Německu. Ekonomika Německa zrychlila především zásluhou investic a vývozu. Určité zpomalení se však očekává v důsledku připravovaného zvýšení daně z přidané hodnoty, které má přispět ke konsolidaci veřejných financí. Na druhé straně se očekává růstový stimul od spotřeby domácností v důsledku snížení nezaměstnanosti a růstu reálných příjmů. Prorůstový efekt by mělo přinést i posílení konkurenceschopnosti na produkčních trzích, zejména u sítových odvětví.

- **Očekává se zpomalení ekonomického růstu ve světě v roce 2007**

Prognózy hospodářského vývoje pro rok 2007 jsou odvozovány především od specifik pohybu hospodářského cyklu USA a Evropské unie. V hlavní roli by měl opět být vývoj americké ekonomiky, který představuje hlavní motor hospodářského růstu ve světě. Očekává se její další růstové zpomalení, které je dáváno do souvislosti s vývojem finančních podmínek, tj. úrokových sazeb, jež jsou z hlediska dlouhodobých pohledů nadprůměrné. Tento vývoj může oslabit vývozní výkon zemí Evropské unie a tím i zpomalit její ekonomický růst.

- **Dlouhodobý růst cen ropy**

V období let 1995 až 2006 cena ropy neustále rostla. V roce 2006 byla cena ropy více než 3x vyšší než v roce 1995. Zatímco v letech 1996 až 2000 se cena ropy zvyšovala v průměru o 10 % za rok, v letech 2001 až 2006 činilo průměrné tempo růstu cen ropy 14 % ročně.

- **Nestabilita cen ropy v roce 2006**

V roce 2006 se pokračovala nestabilita cen ropy na světových trzích. Příčin bylo více - na nabídkové straně se prosadily výkyvy produkce u hlavních výrobců, kde důvody byly především geopolitické. Na druhé straně velký vzestup poptávky po energetických zdrojích zaznamenaly země, které rychlým způsobem rozvíjejí průmyslovou produkci (např. Čína a Indie). Velice důležité pro vývoj světové ekonomiky bylo, že se většině zemí podařilo zmírnit negativní dopady cenových šoků na trzích surovin na vývoj inflace i ekonomického růstu. Důležitou roli v tom sehrála nejen adekvátnost zpřísněné měnové politiky brzdící poptávku zvyšováním úrokových sazeb, ale i neroztočení mzdově cenové spirály v důsledku umírněné mzdové politiky.

V reakci na růst cen ropy, které začaly snižovat odstup od cen obnovitelných zdrojů, začal sílit zájem států na podpoře čistých zdrojů energií. V cílech energetické politiky se začalo prohlubovat úsilí orientované na snížení energetické závislosti na zahraničních zdrojích. K nástrojům podpory těchto cílů patřily nejen daně, ale i dotace a systém povolenek rozsahu emisí.

- **Světový obchod zrychlil**

Dynamika růstu světového zahraničního obchodu v roce 2006 zrychlila. Na tomto vývoji se podílely především tranzitivní ekonomiky, které dosahovaly dvojciferných temp růstu vývozního výkonu, v němž dominovaly průmyslové produkty. Vysoká tempa růstu zahraničního obchodu byla dosažena i přesto, že se směnné relace v zemích dovážejících energetické zdroje zhoršovaly.

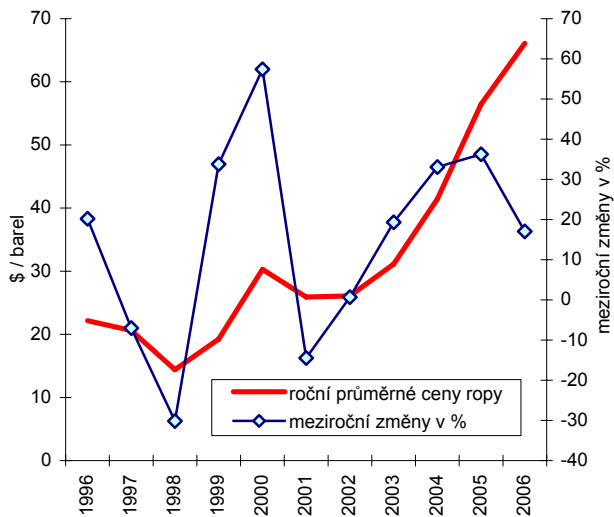
- **Posilování koruny pokračovalo**

Koruna v letech 2000 až 2006 významně posilovala. Průměrné tempo posilování koruny vůči USD činilo v letech 2001 až 2006 8,5 % ročně a vůči EUR 3,7 % ročně. V roce 2006 koruna posílila rychle, a to téměř o 5 % vůči EUR a více než 5 % vůči USD.

- **Dopady změn ve vnějším prostředí na českou ekonomiku**

Dlouhodobé trendy ve vývoji parametrů vnějšího ekonomického prostředí, kdy cena ropy rostla, růst HDP v Evropě zpomaloval a koruna oslabovala konkurenceschopnost, patrně vedly ke snížení pozitivního vlivu vnějších podmínek na českou ekonomiku. V roce 2006 se pozitivní a negativní efekty změn ve vnějším prostředí do určité míry vyvážily, a to zásluhou významného oživení ekonomického růstu v EU, které dynamizovalo vývoz.

Graf č. 2 Vývoj ceny ropy

Graf č. 3 Vývoj kurzů CZK k EUR a USD

